

Slovenski

hmeljar

Prvi strokovni list za hmeljarstvo * Glasilo Hmeljarske zadruge, z o. j. * List izhaja redno vsak drugi petek * Naročnina letno 20 din, za inozemstvo 40 din, posamezna številka stane 2 din * Uredništvo in uprava: Celje, Vodnikova ulica 2. — Telefon št. 196

Leto XI.

Celje, 12. julija 1940

Štev. 14

Poljski hmelj

O hmeljarstvu v bivši Poljski se je zadnja leta mnogo slišalo in poljski hmelj se je vedno zopet pojavljal na raznih svetovnih tržiščih. Površina nasadov, ki je v letu 1920 znašala v bivši Poljski le 1400 ha, se je do leta 1928 dvignila na 3875 ha, v naslednjih letih krize padla nazaj na 2200 ha in se zadnja leta zopet dvignila na 3500 ha; najbolj so se širili nasadi zadnja leta v volinjskem okolišu. Po kolikor toliko zanesljivih statističnih podatkih so pridelali na Poljskem:

l. 1929	na 3.600 ha	37.500 q	in porabili doma	7.850 q
l. 1930	na 3.000 ha	18.750 q	in porabili doma	7.295 q
l. 1931	na 2.500 ha	18.250 q	in porabili doma	5.800 q
l. 1932	na 2.200 ha	16.000 q	in porabili doma	4.250 q
l. 1933	na 2.600 ha	19.750 q	in porabili doma	3.200 q
l. 1934	na 2.850 ha	18.000 q	in porabili doma	3.375 q
l. 1935	na 3.100 ha	21.500 q	in porabili doma	2.662 q
l. 1936	na 3.400 ha	33.000 q	in porabili doma	2.925 q
l. 1937	na 3.500 ha	16.000 q	in porabili doma	3.310 q
l. 1938	na 3.500 ha	27.000 q	in porabili doma	3.875 q

Največji hmeljski okoliš na Poljskem je bil volinjski, ne daleč od Dubna, kjer je bilo 60 % vseh nasadov; samo tu so pridelali v letu 1938 na 2100 ha nad 17.500 stofov. Seveda pa je bil to le hmelj manjvredne kakovosti, ker podnebne razmere v teh krajih za pridelovanje hmelja niso ugodne in so tudi na zatiranje bolezni in škodljivcev polagali vse premalo važnosti. Zato je tod v mokrih letih navadno skvarila in bolj ali manj uničila pridelek peronospora, v suhih pa rdeči pajek. Pridelek je bil zato zelo različen in so zadnja leta pridelali povprečno na 1 ha le po 300 pa tudi do 1200 kg. Hmeljarji so večinoma mali kmetje beloruske, češke in poljske narodnosti in je le nekaj tudi večjih hmeljarjev. Trgovina je bila skoro izključno v židovskih rokah, pač pa so imeli hmeljarji tudi svojo zadruho, ki se je zadnja leta vedno bolj razvijala.

Lani je te kraje s hmeljskim okolišem vred zasedla Rusija.

Manjši ali boljši je bil lublinski okoliš v Kongresni Poljski od mesta Lublina proti reki Visli. Tod so pridelali na okroglo 800 ha predlani 7000 stofov, v letu 1937 pa 6000 in 1936 tudi 7000 stofov hmelja. Hmelj ima tod navadno nekoliko večje kobule in je tudi lepše obran. So pa tu pretežno le večji hmeljarji. Trgovina je bila le deloma v židovskih rokah, ker so imeli hmeljarji svoj sindikat, ki je zelo uspešno posegal v kupčijo. Ta okoliš je lani zasedla Nemčija.

Trečji okoliš je v bivši Galiciji, kjer so zadnja leta na okroglo 400 ha pridelali po 1500 do 2500 stofov hmelja. Hmeljski okoliš pa tu ni bil sklenjen, temveč so bili nasadi razmetani zelo na široko in prišli lani z zasedbo teh krajev večinoma pod Rusijo.

Najmanjši okoliš je bil poznanjski okoliš Novega Tomišlja, kjer so zadnja leta na okroglo 200 ha pridelali povprečno po 1000 stofov hmelja letno.

Kolikor je znano, so v lublinskem in poznanjskem okolišu lani sicer hmelj obrali, prodali pa ga niso, dočim je v volinjskem okolišu ostal hmelj večinoma neobran. V koliko so bili lani, ko je tod divjala vojna, uničeni nasadi v raznih okoliših, gospodarske stavbe, sušilnice itd., še ni znano.

Hmeljarji! Hmelj že cvete in nujno potrebno je, da zaščitimo mlado cvetje pred peronosporo, ker bo sicer pri sedanjem deževnem in soparnem vremenu za gladkozeleno in v barvi brezhibno blago kaj trda. Zato pa škropimo hmelj v cvet takoj, ko prične cveteči, z raztopino »Ob 21«, ki zanesljivo uniči vse klice peronospore in prav nič ne osmodi še tako nežnega mladega cvetja!

Poljska je vsako leto večino svojega pridelka hmelja izvažala, ker ga je domača pivovarska industrija zaradi pičlega konsuma piva potrebovala le malo. Tako so v sezoni 1936/37 izvozili 30.000 stofov, v sezoni 1937/38, ko so tudi pridelali zelo malo, le 12.000 in v sezoni 1938/39 zopet 25.000 stofov. Največ hmelja so izvažali v Anglijo in Francijo ter Belgijo, pa tudi v Ameriko.

Kaj bo poslej z bivšimi poljskimi hmeljskimi okoliši, zaenkraf še ni znano. v Okoliših, ki so pripadli Nemčiji, je zaenkraf samo prepovedano nasade širiti; vprašanje pa je, v koliko bodo nasadi rod sploh še nadalje obstojali, ker je Nemčija že prej pridelovala mnogo več hmelja, kakor pa ga je rabila za svojo lastno pivovarsko industrijo in izvoz ter ji zato še nove površine hmeljskih nasadov prav gotovo niso zaželjene. Prav tako vlada zaenkraf še popolna negotovost glede bivših poljskih hmeljskih okolišev, ki so pripadli Rusiji in ki so mnogo obsežnejši. Točnih tozadevnih podatkov sicer nikdar ni bilo, vendar se je domnevalo prej, da ima Rusija kakih 2000 ha hmeljskih nasadov, s poljskimi pa jih je dobila še 2500 ter ima tako sedaj skupno 4500 ha. To pa je že precej in je zaenkraf še nerešeno vprašanje, če bo Rusija to površino nasadov obdržala in v bodoče pritisnila tudi s svojim pridelkom hmelja na razna svetovna tržišča ali pa bo površino nasadov skrčila. Sicer pa v sedanjih razmerah sploh ni nobene gotovosti in ni samo vprašanje, kaj bo z bivšimi poljskimi hmeljskimi okoliši, temveč vprašanje, kaj bo s svetovnim hmeljarstvom sploh, kako se bo preusmerilo in prilagodilo novim razmeram, ki se bodo slej ali prej le zopet ustalile, pa naj bo potem že na en ali na drug način.

Peronospora

(Dalje.)

Vsaka nalezljiva bolezen na človeku in živalih, kakor tudi na rastlinah ima svojega posebnega povzročitelja iz velike skupine s prostim očesom večinoma nevidnih bitij. Pri peronospori na hmelju je to nitkasta glivica iz velike družine peronosporacej. Nitevje te glivice ali micelij, kakor ga učeno tudi imenujemo, živi v notranjosti napadenih rastlinskih delov, predvsem listov in lističev in se hrani z rastlinskim sokom, ki ga srka iz sosednjih stanic; zaradi tega seveda stanice odmro, staničevje se posuši in tako dotični deli lista porjave. Na ta način torej in zato porjavi listje na hmelju in lističi kobul, ki so napadeni od peronospore. Širi pa se peronospora s semenkami ali trosi, ki jih razvija v svojem nitevju in od katerih razločujemo dve

vrsti, letne in zimske; letni trosi širijo bolezen v teku rasti z obolelih rastlinskih delov na zdrave, zimski pa prezimijo in spomladi okužijo mlade rastline.

Neposredno nevarni so torej letni trosi. Ti se razvijajo na ta način, da iz nitevja glivice v notranjosti obolelega lista izrastejo neštevilne, čudno kakor jelenovo rogovje razcepljene niti, ki imajo na koncu često majcene jajčaste semenke ali trosi, ki se prav lahko odcepijo ter jih potem veter raznosi na zdrave rastline in rastlinske dele, kjer pod gotovimi pogoji razvijejo novo nitevje in tako tudi novo obolenje. Seveda pa so opisane niti in trosi tako majceni, da jih je le z dobrim drobno-gledom mogoče opaziti, dočim celofno nitevje ali micelij lahko vidimo tudi s prostim očesom, kajti sivovijoličaste baržunaste lise na spodnji strani obolelih listov niso nič drugega kakor celi kupi opisanih nitk glivice ali trosonoscev. Širi pa se bolezen neverjetno hitro, kar je razumljivo, če pomislimo, da se iz vsakega takega posameznega trosi lahko razvije v dotičnem letu nad sto milijonov novih trosov, ki povzročajo vedno zopet nova obolenja. Zato pa ni čudno, da se pod ugodnimi pogoji peronospora tako hitro širi in da v kakem nasadu prav zadnji čas pred obiranjem kobule nenadoma porjavijo. Da pa omenjeni trosi morejo razviti novo nitevje in s tem obolenje in da se peronospora more širiti, pa je potrebno dvoje, namreč dovolj vlage in toplote. Vлага je potrebna zato, da nitevje glivice sploh more razviti nitke s trosi in pa da ti trosi morejo potem zopet razviti novo nitevje. Če namreč tak tros najde na zdravem listu, kamor ga je veter zanesel, le količkaj vlage, vzkali, to se pravi, da razpoči in izklije iz njega več malih svojevrstnih stanic, iz katerih se razvijejo male cevčice, ki prodró v notranjost lista in razvijejo tu novo nitevje ali micelij s trosonosci, ki ga kot sivovijoličasto liso prav kmalu opazimo na spodnji strani lista. Tako se torej vrši okuženje in širi peronospora na hmelju. Toplota pri tem tudi pospešuje širjenje bolezni, kajti pri nizki toploti trosi le počasi kalijo, dočim pri toplem vremenu vzkalijo že v nekaj urah. Nasprotno pa pri vročem vremenu, torej toploti nad 28° C, trosi ne morejo več vzkaliti in se peronospora, kakor pravimo, zasuši. Kakor iz navedenega sledi, se torej peronospora zelo naglo širi pri vlažnem in toplem, torej zlasti soparnem vremenu, dočim suho vreme nevarnost bolezni prepreči. Katera najnižja toplota je potrebna za kaljenje trosov, še ni točno dognano, vendar je v naših krajih ugotovljeno, da se peronospora ne širi dalje, če pade dnevna toplota pod 8° C.

V že opisanem nitevju ali miceliju glivice peronospore se razvijajo pod jesen zimski trosi, ki so obdani z debelo stanično kožico, kateri slabo vreme in mraz ne moreta škodovati. Zimski trosi nastanejo po spolni združitvi moške in ženske stanice te glivice ter se razlikujejo od letnih že po obliki; so namreč bolj okrogli in debelokožnati. Kje vse zimski trosi prezimijo, še ni točno ugotovljeno, vsekakor pa v ovenelih rastlinskih delih hmelja, kjer so se razvili in pa v zemlji, kamor so izpadli iz ovenelega hmeljskega zelenja, še preden smo ga spravili iz hmeljišča. Na koreniki hmelja trosi peronospore ne prezimujejo in je zato spomladi pri obrezovanju mazanje glave hmeljske korenike z raztopino bakrenih sredstev proti peronospori brez vsake vrednosti. Nujno potrebno pa je, da hmeljevino porežemo ter spravimo iz hmeljišča in temeljito uničimo, bodisi da jo sežgemo ali pa vsaj kompostiramo z živim apnom, in to čimprej, ko listje porumeni. Samo na ta način namreč uničimo zimске trose te nevarne bolezni, ki bi sicer spomladi zopet okužili mlade rastline hmelja. Na ta način in zaenkrat samo na ta način moremo res uspešno zatirati peronosporo, dočim v teku vegetacije o kakem zatiranju ne more biti govora, temveč le moremo in v svojo lastno korist tudi moramo zaščititi hmelj pred to nevarno boleznijo.

(Dalje sledi.)

Razno

Hmeljarstvo v Romuniji, kjer dosti hmelja itak niso nikoli pridelali, so sedaj popolnoma opustili in ves potrebnih hmelj uvažajo. V Romuniji obratuje 40 pivovaren, v katerih je investiranih nad eno milijardo lejev in ki producirajo letno piva v vrednosti osem sto milijonov lejev, surovin pa porabijo za nekaj nad sto milijonov lejev. Pivo so skušali tudi izvažati, zlasti v Palestino in Egipt, vendar s tem doslej niso imeli sreče, to pa zaradi močne nemške in češke konkurence.

Konsum piva v Švici se je precej ustalil in se drži zadnja leta na enaki višini. Tako je znašal v lanskem letu 2,129.000 hl, dočim v prejšnjem letu 2,130.000 hl.

Objave

Skladišče Hmeljarske zadrüge v Žalcu je odprto za zadržnike vsak delavnik od pol 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 7. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih skladišče ni odprto.

Bakreno apno, Nosperal ali »Ob 21«, ki se je zadnji čas precej podražilo, dobe zadržniki v skladišču Hmeljarske zadrüge v Žalcu še po stari ceni, dokler bo sedanja zaloga trajala. Ker je zaloga že pičila, naj si ga preskrbi vsak čimprej.

Po vreče naj pridejo vsi, ki so dobavili svoj hmelj Hmeljarski zadrugi v lastnih vrečah, čimprej, najpozneje

pa do konca tekočega meseca. Vreče se dobe v zadržnem skladišču v Žalcu, vendar se izdajajo samo ob torkih in petkih. Brez obračunskega listka se vreče ne izdajajo.

Hmeljarska poročila

Savinjska dolina: Stanje nasadov slej ko prej dobro obeta, četudi je še vedno precej neenakomerno. V boljših nasadih je rastlina povsod dosegla vrh opor, se dobro razkošatila in razvija obilo cvetja; le v nekaterih nasadih je rastlina zaostala, ostala vitka in le bolj pičlo obeta. Rastlina je v splošnem zdrava, le proti peronospori je zaradi trajno soparnega vremena škropljenje nujno potrebno.

Vojvodina: Vkljub boljšemu vremenu je stanje nasadov slej ko prej zelo neenakomerno. V višjih legah je rastlina večinoma dosegla vrh opor, četudi je ostala nekam vitka, v nižjih legah pa je zelo zaostala, številne korenike pa sploh niso odgnale. Nevarnost peronospore je sicer popustila, vendar je zaščitno škropljenje nadalje potrebno, drugih škodljivcev in bolezni pa zaenkrat ni opaziti.

Nemčija: V okoliših stare Nemčije je stanje nasadov slej ko prej zelo enakomerno. Rastlina je večinoma dosegla vrh opor, odgnala številne stranske panoge ter je bujna in zdrava, le proti peronospori je treba ponovno zaščitno škropiti, v nekaterih redkih obrobni hmeljiščih pa se je sem ter tja pojavil tudi rdeči pajek. V sudetskih okoliših pa je vkljub ugodnemu vremenu stanje nasadov ostalo neenakomerno in je le v najboljših dosegla rastlina blizu vrha opor, v najslabših pa tudi komaj do polovice; nevarnost peronospore je pri bolj suhem vremenu sicer popustila, vendar je zaščitno škropljenje še vedno potrebno, nalet uši pa tudi postaja vedno močnejši in nevarnejši. — Na tržišču so pri slej ko prej mirni zaključni tendenci ostale cene nespremenjene in le bolj nominalne.

Češkomoravska: Pri ugodnem vremenu se je stanje nasadov znatno izboljšalo in tudi bolj izenačilo; rastlina dosega blizu vrha opor, je bujna in odganja številne stranske panoge. Nevarnost peronospore traja dalje in je ponovno zaščitno škropljenje nujno potrebno, pa tudi nevarnost uši postaja vedno bolj resna. — Tržišče je nadalje mirno in brez zaključkov, cene pa so ostale sicer nespremenjene, vendar tudi le nominalne.

Splošno: Iz ostalih okolišev raznih držav zaenkrat ni nobenih poročil.

Za dobro voljo

Gostobesednost.

Ona: »Ali si bil pri maši?«

On: »Bil.«

Ona: »Tudi pri pridigi?«

On: »Tudi.«

Ona: »O čem pa so danes govorili gospod?«

On: »O grehu.«

Ona: »Kaj pa so rekli?«

On: »Da so proti.«

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

sprejema vse vrste zavarovanj proti požaru: poslopja, vse premičnine, hmelj, zvonove, steklo, nezgode, vlom, jamstvo, avto-kasko, življenjska zavarovanja v vseh kombinacijah in posmrtninska zavarovanja »Karitas«.

Zastopniki v vsaki župniji.

Podružnica: Celje, Vodnikova ulica 2

Hranilnica Dravske banovine Celje — Ljubljana — Maribor

Pupilarno varen zavod.
Obrestovanje najugodnejše.

**Za vloge jamči Dravska banovina
z vsem premoženjem in vso davčno močjo.**

Izročajte denar

v zaupanja vredne domače denarne zavode, da se omogoči z oživitvijo denarnega obtoka delavoljnim našim ljudem zopet delo in kruh.

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

(v lastni palači pri kolodvoru)

Vas vabi, da ji zaupate tudi Vi svoje prihranke, ker Vam nudi zanje s svojim premoženjem popolno varnost. Mesto Celje jo je ustanovilo že pred 72 leti in tudi še samo jamči zanjo z vsem svojim imeljem in z vso svojo davčno močjo.

Denarju, ki ga vložite, je vsakočasna, nemudna izplačljivost strogo zajamčena.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najboljše. Denar je pri njej naložen popolnoma varno. Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 4000 članov - posestnikov z vsem svojim premoženjem

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi, lastni palači na voglu
Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

HMELJARSKA ZADRUGA z o. j.

Skladišče Žalec

*nudi svojim članom po najugodnejših cenah pri-
snano prvovrstne Holderjeve škropilnice vseh
vrst, traktorje za oranje in okopavanje, razna
sredstva za satiranje bolezni in škodljivcev itd.*